

Geldon, Krystyna

Konferencja naukowa "Wybrane problemy II wojny światowej"

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 2-3, 371-372

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Krystyna Geidon

KONFERENCJA NAUKOWA „WYBRANE PROBLEMY II WOJNY ŚWIATOWEJ”

15 czerwca 1982 r. w auli Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie (dalej WSP) odbyła się konferencja naukowa poświęcona zagadnieniom związanym z historią II wojny światowej, zorganizowana przez Zakład Historii WSP. Program konferencji przewidywał 4 referaty oraz dyskusję.

Otwarcia dokonał rektor WSP, prof. dr hab. Stanisław Szteyn, a słowo wstępne wygłosił kierownik Zakładu Historii, doc. dr Stanisław Szostakowski.

Pierwszym z referujących był doc. dr hab. Tadeusz Maria Gelewski z Zakładu Historii WSP, który przedstawił poglądy i kontrowersje dotyczące przyczyn II wojny światowej. Dzielił je na ogólne, które widział w międzynarodowym imperializmie oraz na bezpośrednie — agresję Niemiec na Polskę we wrześniu 1939 r., której konsekwencją było wypowiedzenie wojny Niemcom przez Anglię i Francję, przez co nabrała ona światowego charakteru. Referujący szeroko rozwinął swoją tezę krytykując poglądy niektórych zachodnich autorów o winie lub choćby o współwinie Polski za wybuch II wojny światowej.

Referat dr Jacka Ślusarczyka z Polskiej Akademii Nauk w Warszawie poświęcony był stosunkom polsko-radzieckim w latach 1939—1941. Od agresji Niemiec na Polskę do rozpoczęcia wojny niemiecko-radzieckiej nie istniały formalne polsko-radzieckie stosunki dyplomatyczne, a strony były do siebie wrogo nastawione. Po klęsce Francji w 1940 r. poprawiły się stosunki angielsko-radzieckie, a co za tym idzie, wzmógł się nacisk Anglii na rząd polski Władysława Sikorskiego, w celu skłonienia go do ustępstw. Od czerwca 1941 r. Sikorski poczynił wiele kroków zmierzających do ewentualnego wznowienia polsko-radzieckich stosunków dyplomatycznych, co znalazło swój wyraz w rokovaniach Sikorski — Majski w lipcu 1941 r.

Kolejny referujący, dr Jacek Wilczur z Zakładu Historii WSP, przedstawił wkład Polaków w zwycięstwo nad Trzecią Rzeszą Niemiecką i jej satelitami. Podkreślił niedoceniane zasługi narodu polskiego we wrześniu 1939 r., omówił udział Polaków w krajowym i europejskim ruchu oporu, różnorodność jego form i znaczenie. Wskazał na liczący się stan polskich sił zbrojnych w chwili zakończenia wojny, a także na dużą aktywność w ściganiu i karaniu zbrodniarzy wojennych.

Ostatni referat, dr Małgorzaty Szostakowskiej z Zakładu Historii WSP, poświęcono wiedzy i nauczaniu o II wojnie światowej. Badania wyników nauczania dowodzą małej efektywności, zaś przyczyny tego są różnorodne i do-

tyczą zarówno nauczycieli i uczniów, jak treści i warunków nauczania. Wyjście z tego impasu możliwe jest m.in. dzięki stosowaniu przez nauczycieli nowoczesnych metod i środków dydaktycznych, metod eksponujących samodzielna pracę młodzieży i wychowawcze walory treści historycznych.

W dyskusji głos zabrało kilka osób. Uwagi krytyczne do wystąpienia T. M. Gelewskiego zgłosili doc. Z. Lietz z Ośrodka Badań Naukowych w Olsztynie — który wskazał na jednostronne spojrzenie na sprawę polską — oraz dr J. Wilczur — podkreślając niecelowość przytaczania trudno dostępnej, obcojęzycznej, literatury. Na temat wysiłku zbrojnego Polaków na różnych frontach II wojny światowej wypowiedzieli się płk Władysław Sierakowski oraz dr Józef Pleban, uczestnik walk w Afryce. Dr J. Ślusarczyk raz jeszcze nawiązał do kampanii wrześniowej podkreślając, że ze względu na chaos na froncie niemieckim, który panował do 12 września, zdecydowane wkroczenie wojsk alianckich mogłoby powstrzymać Niemców. Wyjaśnił też okoliczności wyprowadzenia Armii Polskiej z ZSRR twierdząc, że stało się to za sprawą Anglików. Dr Zdzisław Taźbierski poruszył sprawy dyplomacji państw europejskich w przededniu II wojny światowej. Powrócił też do problemu zasług Polaków i wskazał na konieczność mówienia o tym przede wszystkim z młodzieżą, m.in. ze względu na poważne walory wychowawcze omawianych zagadnień. W sprawie nauczania historii w szkole zabrała też głos doc. Eugenia Dyrer z WSP, która podkreśliła znaczenie spotkania dla pedagogów w ich codziennej pracy dydaktycznej.

Krótkiego podsumowania konferencji dokonał doc. dr S. Szostakowski. Stwierdził, m.in., że sesja raz jeszcze udowodniła, iż praca badawcza z zakresu historii najnowszej nie jest łatwa. Przybliży jednak wiele zagadnień szczegółowych, a na polemikach właśnie opiera się rozwój nauki. Zagadnieniom z metodyki nauczania historii towarzyszyła użyteczna refleksja dydaktyczna.